

Fælles front mod Holocaust-benægtelse, men ingen forbud

Bragt i Weekendavisen, den 2. februar 2007

Det tyske EU-formandskab har med justitsminister Brigitte Zypries i spidsen stillet forslag om et fælleseuropæisk forbud mod nazisymboler og benægtelse af Holocaust. Baggrunden er bl.a. en stadig større bekymring for voksende antisemitisme og for den øgede tilslutning til højreekstremistiske partier. Og EU-kommissionen er med på den. I en tid med voksende islamofobi, racisme og fremmedhad vil en fælles beslutning om at kriminalisere *hate speech* og hyldest af nazisternes forbrydelser sende et stærkt signal, mener kommissionen. Tyskland selv ser en fordel i at markere sig som hævder af fælleseuropæiske moralske standarder. Som Zypries udtalte ved fremsættelsen af forslaget, har den historiske erfaring givet Tyskland et permanent ansvar for systematisk at bekæmpe enhver form for racisme, antisemitisme og xenofobi. Forslaget skal således primært opfattes som en symbolsk markering.

Men er det nu en god idé? Skal EU bestemme, hvad man i de enkelte lande må sige om Holocaust? Det er ikke første gang, EU forsøger at indføre dette forbud. Luxembourg forsøgte under sit formandskab for to år siden, men blev stoppet af Italien. Og flere har rejst deres tvivl også denne gang, således f.eks. den britiske historiker og forfatter, Timothy Garton Ash. "The road to hell is paved with good intentions", som han skrev. Forslaget var uklogt og ville bidrage til at indskrænke ytringsfriheden på et tidspunkt, hvor den allerede er under pres. "Vi har ikke behov for flere undertrykkende regler, men mere fri ytring, hvis vi vil bekæmpe bigotteri og fremme tolerance".

Ikke desto mindre har elleve EU-medlemmer rent faktisk allerede love rettet mod Holocaust-benægtelse. Det gælder først og fremmest Østrig og Tyskland, hvor forbud mod benægtelse af Holocaust blev indført som en del af afnazificeringsprocessen umiddelbart efter Anden Verdenskrig. Det var en måde at lægge bånd på nazisterne og stække deres sympatisører. Dertil kommer lande som Belgien, Frankrig, Holland, Litauen, Polen og Spanien.

Om det så har hjulpet med disse regler, kan diskuteres, for racistiske og fremmedfjendske partier er i fremmarch i disse lande. Og måske er partierne snarere tegn på det modsatte. At det ikke nytter noget med forbud.

Diskussionen om forbud mod Holocaust-benægtelse er altså ikke ny, og har især været fremme i forbindelse med sagen om David Irving. Den amerikanske historiker Deborah Lipstadt anklagede for over ti år siden Irving for at være Holocaust-benægter, historieforsker og antisemit, og det startede en retssag mellem Lipstadt og Irving, hvor hun skulle forsvare sine anklager. Hvilket hun gjorde. Og vandt. Irving selv blev ved en domstol i Østrig sidste år fundet skyldig i Holocaust-benægtelse og dømt til tre års fængsel. En dom, som siden blev nedsat. Irving blev løsladt i december. Hvad retssagen mellem Lipstadt og Irving reelt var udtryk for, var ligeså meget måden, hvorpå man bekæmper historieforsknings. Lipstadt selv er ikke i tvivl: "Jeg tror ikke på, at man kan vinde slag gennem censur. Måden at bekæmpe Holocaust-benægtere på er med historie og sandhed".

I Danmark er det ikke forbudt at benægte Holocaust, og der forventes da også modstand herfra. Det samme gælder Storbritannien. Og i Sverige ville et forbud direkte stride imod den svenske grundlov, der garanterer absolut ytringsfrihed. Det betyder ikke, at man i disse lande stiller sig modvillige over for bekæmpelsen af *hate crimes*. Danmark er faktisk et af de få lande, der indtil videre har ratificeret Europarådets konvention om bekæmpelse af *hate crimes* på internettet. Så hvorfor ikke gå med på det tyske forslag og lade bekæmpelsen af Holocaust-benægtere være en fælles sag? Trods alt kunne en europæisk front mod Holocaust-benægtelse være med til at sende et stærkt signal til omverden, ikke mindst til Iran, der under præsident Ahmedinejad fører an i en bizar form for anti-israelsk Holocaust-benægtelse sammenblandet med antisemitisme og had mod Vesten generelt. Det kunne jo markere, at Europa er samlet omkring sin historiske erfaring, og at en af grundpillerne i samarbejdet er, at man tager ved lære af fortiden og erkender de forbrydelser, der fandt sted. Det grundlag, som bl.a. også fremføres, når Tyrkiets medlemskab bliver diskuteret, og en anerkendelse af folkedrabene på armenerne under Første Verdenskrig sættes som forudsætning.

Her står Europa over for en af sine klassiske skilleveje. For skal man lovgive mod bigotteri og intolerance? Hvilken metode er den bedste? At kriminalisere eller at modargumentere. Hidtil har det været op til de enkelte lande selv at beslutte, og her spiller fortiden ind. Et generelt forbud mod benægtelse af Holocaust ville nemlig forudsætte en tilsvarende fælleseuropæisk fortolkning af, hvad der skete under Anden Verdenskrig, der stiller andre end tyskere ansvarlige over for historien. Og vil alle medlemslandene det? Næppe. Tag blot Danmark, der ikke umiddelbart skulle have nogen grund til at indføre et forbud rettet mod fremmedhadere, neonazister og antisemitter. Når samarbejdspolitikken i den nationale historiebevidsthed står som et fælles gode, jødeaktionen i oktober 1943 som et udslag af det danske demokrati og modstandsbevægelsen som stærk og heltedigt, skulle man så indføre en begrænsning i danskernes ytringsfrihed? Historien viser jo, at Danmark netop i dette spørgsmål har været selvregulerende. Og resistent.

Det tyske forslag rækker på den måde længere ud end en fælles front mod neonazister og Holocaust-benægtere. Det forstærker den tendens, der er til at gøre Holocaust til et fælleseuropæisk anliggende og lægger op til, at også andre folkedrabsbenægtere skal forbydes ved lov. Nazisternes forbrydelser er således kun den første. Herefter kan følge forbud mod GULAG-benægtelse, hvilket den tyske justitsminister da også var åben overfor. Men risikoen for, at forbud mod folkedrabsbenægtelse ender med en lang række af regler, der begrænser den frie ytring, ligger lige for. Således kommer den regel, der skal bevise én form for normer i Europa til at gå ud over en anden norm, nemlig den frie ytring. Og det kan i sidste ende give bagslag. I stedet for at bekæmpe Holocaust-benægtelse kan et forbud bidrage til at skabe mere splid mellem etniske og religiøse grupperinger. Så hellere gøre som Lipstadt og slå et slag for historie og sandhed. Og tro på, at oplysning i den sidste ende betaler sig.

Cecilie Felicia Stokholm Banke, ph.d., seniorforsker, Afdelingen for Holocaust- og folkedrabsstudier, Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS)